

Lieta C-660/22**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2022. gada 20. oktobris

Iesniedzējtiesa:

Corte suprema di cassazione (Augstākā kasācijas tiesa, Itālija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2022. gada 27. septembris

Kasācijas sūdzības iesniedzēja:

Ente Cambiano società cooperativa per azioni

Pretkasācijas sūdzības iesniedzējs:

Agenzia delle entrate (Ieņēmumu dienests, Itālija)

Pamatlietas priekšmets

Kasācijas sūdzība *Corte suprema di cassazione* (Augstākā kasācijas tiesa, Itālija) par *Commissione tributaria regionale della Toscana* (Toskānas reģiona Nodokļu lietu tiesa, Itālija) spriedumu, ar kuru tika noraidīts *Ente Cambiano società cooperativa per azioni* (kooperatīvā akciju sabiedrība “Ente Cambiano”) iesniegtais prasības pieteikums par *Agenzia delle entrate* (Ieņēmumu dienests, Itālija) lēmumu noraidīt minētā *Ente Cambiano* iesniegto lūgumu atmaksāt Valsts kasē izdarīto iemaksu 20 % apmērā no *Ente Cambiano* neto aktīviem brīdī, kad tās banka tika nodota akciju sabiedrībai.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets ir jautājums, vai Eiropas Savienības tiesībām un it īpaši LESD 63. un nākamajos pantos paredzētajam kapitāla brīvas aprites principam, kā arī LESD 101., 102., 120. un 173. pantā paredzētajiem brīvas konkurences un tirgus aizsardzības principiem atbilst valsts tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēts, ka kooperatīvā kredīta bankām, kuru neto

aktīvi 2015. gada 31. decembrī pārsniedza 200 miljonus euro, bija iespēja nepievienoties kooperatīvajai banku grupai un nodot savu banku akciju sabiedrībai (“*way out*” opcija). Tomēr iepriekš minētajā valsts tiesiskajā regulējumā šī iespēja bija paredzēta ar pienākumu iemaksāt Valsts kasē 20 % no neto aktīviem un šī pienākuma neizpildes gadījumā bija paredzēta nododošās kooperatīvā kredīta bankas aktīvu pārvešana kopieguldījumu fondos sadarbības veicināšanai un attīstībai.

LESD 267. pants.

Prejudiciālais jautājums

“Vai LESD 63. un nākamie panti, kā arī 101., 102., 120. un 173. pants nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā 2016. gada 14. februāra Dekrētlikuma Nr. 18, kas ar grozījumiem ir pārveidots par 2016. gada 8. aprīļa Likumu Nr. 49, 2. panta 3.-*ter* un 3.-*quater* punkts, *ratione temporis* piemērojamajā versijā, kurā kooperatīvā kredīta bankām, kuru neto aktīvi 2015. gada 31. decembrī pārsniedza divsimt miljonus euro, bija paredzēts nosacījums iemaksāt summu 20 % apmērā no to uz 2015. gada 31. decembri esošajiem neto aktīviem, lai tām būtu iespēja nepievienoties grupai un tā vietā nodot banku akciju sabiedrībai, tostarp jaundibinātai, kurai ir atļauja veikt bankas darbību, grozot savus statūtus tā, lai izslēgtu bankas darbības veikšanu, un vienlaikus saglabājot [Itālijas] Civilkodeksa 2514. pantā minētās kopieguldījumu klauzulas, nodrošinot dalībniekiem pakalpojumus, kas ir vajadzīgi attiecību uzturēšanai ar nododamo akciju sabiedrību, apmācībai un informēšanai par uzkrājumu veidošanas jautājumiem un palīdzības programmu veicināšanai?”

Atbilstošās Savienības tiesību normas

LESD 63. un nākamie panti, 101., 102., 120. un 173. pants.

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012.

Padomes Direktīva 69/335/EEK (1969. gada 17. jūlijs) par netiešajiem nodokļiem, ko uzliek kapitāla piesaistīšanai.

Padomes Direktīva 85/303/EEK (1985. gada 10. jūnijs), kas groza Direktīvu 69/335/EEK par netiešiem nodokļiem, ko uzliek kapitāla piesaistīšanai.

Padomes Direktīva 2008/7/EK (2008. gada 12. februāris) par netiešajiem nodokļiem, ko uzliek kapitāla piesaistīšanai.

Padomes Direktīva 2009/133/EK (2009. gada 19. oktobris) par kopēju nodokļu sistēmu, ko piemēro dažādu dalībvalstu uzņēmējdarbību apvienošanai,

sadalīšanai, daļējai sadalīšanai, to aktīvu pārvešanai un akciju maiņai, kā arī SE vai SCE juridiskās adreses pārceļšanai no vienas dalībvalsts uz citu.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/36/ES (2013. gada 26. jūnijs) par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību, ar ko groza Direktīvu 2002/87/EK.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/59/ES (2014. gada 15. maijs), ar ko izveido kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību atvēršanas un noregulējuma režīmu un groza Padomes Direktīvu 82/891/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/ES, 2012/30/ES un 2013/36/ES, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1093/2010 un (ES) Nr. 648/2012.

Eiropas Savienības Pamattiesību harta, 16. un 17. pants.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Decreto Legislativo 1° settembre 1993, n. 385 – Testo unico delle leggi in materia bancaria e creditizia (1993. gada 1. septembra Leģislatīvais dekrēts Nr. 385 – Konsolidētais banku un kredītiestāžu darbības likums, turpmāk tekstā – “TUB”), it īpaši 150.-bis panta 5. punkts:

“36. pantā minētajos apvienošanas un pārveidošanas gadījumos, kā arī tiesisko attiecību nodošanas “vienā blokā” un atdalīšanas gadījumos, kuru rezultātā akciju sabiedrības veidā tiek izveidota banka, netiek skartas 2000. gada 23. decembra Likuma Nr. 388 17. pantā paredzētās aktīvu pārvešanas sekas”.

Decreto-legge 14 febbraio 2016, n. 18 – Misure urgenti concernenti la riforma delle banche di credito cooperativo, la garanzia sulla cartolarizzazione delle sofferenze, il regime fiscale relativo alle procedure di crisi e la gestione collettiva del risparmio, convertito, con modificazioni, dalla legge 8 aprile 2016, n. 48 (2016. gada 14. februāra Dekrētlikums Nr.18 Par steidzamiem pasākumiem, kuri attiecas uz kooperatīvā kredīta banku reformu, termiņā nesamaksāto kredītu pārvēršanas vērtspapīros garantiju, nodokļu režīmu, kas attiecas uz krīzes procedūrām, kā arī uzkrājumu kolektīvo pārvaldību, ar grozījumiem pārveidots par 2016. gada 8. aprīļa Likumu Nr. 48, turpmāk tekstā – “Dekrētlikums Nr. 18/2016”), it īpaši 2. panta 3.-bis, 3.-ter un 3.-quater punkts:

“3.-bis punkts. Atkāpjoties no 1993. gada 1. septembra Leģislatīvā dekrēta Nr. 385 150.-bis panta 5. punkta, pārvešana neattiecas uz tām kooperatīvā kredīta bankām, kuras sešdesmit dienu laikā no šī dekrēta apstiprināšanas likuma stāšanās spēkā saskaņā ar Leģislatīvā dekrēta Nr. 385/1993 58. pantu iesniedz *Banca d'Italia* [Itālijas Bankai] lūgumu, tostarp kopīgo, nodot attiecīgās bankas vienai akciju sabiedrībai, tostarp jaundibinātai, kurai ir atļauja veikt bankas darbību, ja lūguma iesniedzējas bankas, vai, kopīga lūguma gadījumā, vismaz vienas no lūguma iesniedzējām bankām neto aktīvi uz 2015. gada 31. decembri, kuri izriet

no finanšu pārskata, kas attiecas uz šo datumu un par kuru revidents ir sniedzis atzinumu bez iebildumiem, pārsniedza divsimt miljonus euro.

3.-*ter* punkts. Nodošanas akta brīdī kooperatīvā kredīta banka, kas veic nodošanu, iemaksā valsts budžetā summu 20 [%] apmērā no neto aktīviem uz 2015. gada 31. decembri, kuri izriet no finanšu pārskata, kas attiecas uz šo datumu un par kuru revidents ir sniedzis atzinumu bez iebildumiem.

3.-*quater* punkts. Pēc nodošanas kooperatīvā kredīta banka, kas veic nodošanu, kas pēc [šī panta] 3.-*ter* punktā minētā maksājuma saglabā nedalāmas rezerves, groza savu korporatīvo mērķi tā, lai izslēgtu bankas darbības veikšanu, un uzņemas saglabāt [Itālijas] Civilkodeksa 2514. pantā minētās kopieguldījumu klauzulas, kā arī nodrošināt dalībniekiem pakalpojumus, kas ir vajadzīgi attiecību uzturēšanai ar nododamo akciju sabiedrību, apmācībai un informēšanai par uzkrājumu veidošanas jautājumiem un palīdzības programmu veicināšanai. [..] Šajā punktā, kā arī 3.-*bis* un 3.-*ter* punktā paredzēto pienākumu neizpildes gadījumā nododošā subjekta vai, atkarībā no gadījuma, kooperatīvā kredīta bankas aktīvi tiek pārvesti saskaņā ar 2000. gada 23. decembra Likuma Nr. 388 17. pantu. [..]”.

Īss pamatlīstas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 No Dekrētlikuma Nr. 18/2016 2. panta 3.-*bis*, 3.-*ter* un 3.-*quater* punkta izrietošais tiesiskais regulējums ir daļa no kooperatīvā kredīta banku tiesiskā regulējuma reformas Itālijas tiesību sistēmā. Šīs reformas mērķis bija novērst strukturālas nepilnības, kuras cita starpā izrietēja no vairuma kooperatīvā kredīta banku organizatoriskās struktūras un mazā lieluma. Galvenais reformā paredzētais modelis bija kooperatīvā kredīta banku pievienošana kooperatīvai banku grupai, kuru vada mātesuzņēmums (*holding*) tādas akciju sabiedrības formā, kuras lielākā daļa pieder pašām kooperatīvā kredīta bankām—dalībniecēm un kurai ir vadības un koordinācijas pilnvaras.
- 2 Tikai stabilākām bankām, kuru neto aktīvi uz 2015. gada 31. decembri pārsniedza 200 miljonus euro, Dekrētlikuma Nr. 18/2016 2. panta 3.-*bis*, 3.-*ter* un 3.-*quater* punktā savukārt bija paredzēta iespēja nepievienoties grupai, nododot savu banku akciju sabiedrībai un grozot savus statūtus tā, lai izslēgtu bankas darbības veikšanu, vienlaikus saglabājot klauzulas, kuras attiecas uz sabiedrības kopieguldījumu mērķa pārsvaru (“*way out*” opcija). Turklāt nododošā sabiedrība varēja turpināt būt nododamās sabiedrības akcionāre un iegūt tās kontroli.
- 3 Saskaņā ar Dekrētlikuma Nr. 18/2016 2. panta 3.-*ter* un 3.-*quater* punktu, “*way out*” opcijas izmantošanas gadījumā, nododošai bankai bija jāiemaksā Valsts budžetā summa 20 % apmērā no tās neto aktīviem. Šī pienākuma neizpildes gadījumā nododošās bankas aktīvi tika pārvesti kopieguldījumu fondos sadarbības veicināšanai un attīstībai, atbilstoši 2000. gada 23. decembra Likuma Nr. 388 17. pantam, piemērojot *TUB* 150.-*bis* panta 5. punktā paredzēto vispārējo noteikumu.

- 4 *Ente Cambiano società cooperativa per azioni* (turpmāk tekstā – “*Ente Cambiano*”), kuras neto aktīvi uz 2015. gada 31. decembri pārsniedza divsimt miljonus euro, bija izmantojusi “*way out*” opciju, nododot savu bankas uzņēmumu akciju sabiedrībai un pārņemot šīs akciju sabiedrības kontroli. Piemērojot Dekrētlikuma Nr. 18/2016 2. panta 3.-*ter* punktu, prasītājam nodošanas akta brīdī bija jāiemaksā Valsts kasē summa 54 208 740,00 EUR apmērā, kas bija vienāda ar 20 % no tās neto aktīviem uz 2015. gada 31. decembri.
- 5 Pēc tam prasītāja iesniedza *Agenzia delle entrate* (Ieņēmumu dienests) lūgumu atmaksāt minēto summu, kas netika apmierināts. Tad *Ente Cambiano* apstrīdēja minēto atteikumu, ceļot prasības pieteikumu Toskānas *Commissione tributaria provinciale* (provinces Nodokļu lietu tiesa) un pēc tam apelācijā – *Commissione tributaria regionale* (reģiona Nodokļu lietu tiesa), kas ar 2018. gada 13. decembra spriedumu noraidīja apelācijas sūdzību.
- 6 Tad *Ente Cambiano* iesniedza kasācijas sūdzību par *Commissione tributaria regionale della Toscana* (Toskānas reģiona Nodokļu lietu tiesa) spriedumu, it īpaši apgalvojot, ka “*way out*” opcijas tiesiskais regulējums esot pretrunā gan Eiropas Savienības tiesībām, gan *Costituzione italiana* (Itālijas konstitūcija).
- 7 *Corte suprema di cassazione* (Augstākā kasācijas tiesa), uzskatot, ka kasācijas sūdzības iesniedzējas izvirzītais jautājums par Dekrētlikuma Nr. 18/2016 2. panta 3.-*bis* un 3.-*ter* punkta atbilstību konstitūcijai nav acīmredzami nepamatots, nodeva šo jautājumu *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa, Itālija).
- 8 *Corte costituzionale* ar spriedumu Nr.149/2021 noraidīja minētā tiesiskā regulējuma neatbilstību konstitūcijai. It īpaši, minētajā spriedumā *Corte costituzionale* norādīja, ka Dekrētlikumā Nr.18/2016 paredzētais maksājums 20 % apmērā no neto aktīviem nav nodoklis. *Corte costituzionale* uzskata tieši pretējo – ka minētais maksājums esot maksa par nododotās sabiedrības interešu īstenošanu turpināt pastāvēt kā autonomam kopieguldījumu subjektam, bez pienākuma pievienoties grupai un tādējādi pakļauties mātesuzņēmuma vadības un koordinācijas pilnvarām, īstenošanu.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 9 **Kasācijas sūdzības iesniedzēja** uzskata, ka aplūkojamais tiesiskais regulējums esot pretrunā vairākām Eiropas Savienības tiesību normām.
- 10 Pirmkārt, Dekrētlikuma Nr.18/2016 2. panta 3.-*ter* un 3.-*quater* punktā paredzētais pienākums veikt maksājumu esot pretrunā kapitāla brīvas aprites principam, kas ir paredzēts LESD 63. un nākamajos pantos. Šajā ziņā *Ente Cambiano* norāda, ka kapitāla brīvas aprites princips tika precizēts Direktīvā 2008/7, kurā, pārņemot Direktīvu 69/335, tika apstiprināta nodošanas aktu nodokļu neitralitāte.

- 11 Šajā saistībā kasācijas sūdzības iesniedzēja atsauca uz Tiesas 2020. gada 16. jūlija spriedumu OC u.c./*Banca d'Italia* u.c., C-686/18, EU:C:2020:567, kurā tika atzīts, ka iespējamajiem ieguldījumu brīvības ierobežojumiem ir jāatbilst Savienības atzītiem vispārējo interešu mērķiem. Tomēr, *Ente Cambiano* uzskata, ka apstrīdētais pienākums veikt maksājumu neveicinot konkurences uzlabošanu un banku sistēmas stabilitāti, bet, gluži pretēji, nepamatoti sodot tieši stabilākās kooperatīvā kredīta bankas, kuras kā tādas spēj piesaistīt kapitālieguldījumus no citām dalībvalstīm.
- 12 Otrkārt, aplūkojamais tiesiskais regulējums esot pretrunā Direktīvai 2009/133 par nodokļu sistēmu, ko piemēro dažādu dalībvalstu uzņēmējdarbību aktīvu pārvešanai. Faktiski Itālijas tiesību sistēmā minētās direktīvas, kurā ir paredzēts, ka uzņēmumu nodošanai ir piemērojams parastais nodokļu neitralitātes režīms, piemērošanas joma ar *Decreto del Presidente della Repubblica 22 dicembre 1986, n. 917 – Approvazione del testo unico delle imposte sui redditi* (1986. gada 22. decembra Republikas Prezidenta dekrēts Nr. 917 ar ko apstiprina vienotu piemērojamo tiesību normu tekstu ienākumu nodokļa jomā) 176. pantu tika paplašināta arī attiecībā uz iekšzemes uzņēmumu nodošanām.
- 13 Treškārt, ar apstrīdēto tiesisko regulējumu tiekot pārkāpti LESD 101., 102., 120. un 173. pantā paredzētie brīvas konkurences un tirgus aizsardzības principi.
- 14 Ceturtkārt, valsts tiesiskais regulējums esot pretrunā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 16. un 17. pantam, jo apstrīdētais pienākums veikt maksājumu apdraudot *Ente Cambiano* tiesības uz brīvu ekonomisko iniciatīvu.
- 15 *Agenzia delle entrate* turpretī uzskata, ka apstrīdētā tiesiskā regulējuma galvenais mērķis esot stiprināt Itālijas banku sistēmas stabilitāti un tādējādi tas atbilstot Savienības tiesību normām, kuru mērķis ir samazināt sistēmisku banku krīžu iespējamību. Minētās tiesību normas ietver Regulu Nr. 575/2013 un Direktīvu 2013/36, kurās ir pārņemta Bāzeles III vienošanās par prasībām banku kapitālam, kā arī Direktīvu 2014/59 par kredītiestāžu atveseļošanu un noregulējumu.
- 16 Pretkasācijas sūdzības iesniedzēja turklāt uzskata, ka strīdīgais pienākums veikt maksājumu neesot pretrunā tirgus un konkurences aizsardzībai, jo tam nav nepamatotas nelabvēlīgas iedarbības uz nododošo banku, salīdzinājumā ar citiem saimnieciskās darbības subjektiem. Tieši pretēji, aplūkojamais maksājums esot saprātīga cena par Dekrētlikumā Nr. 18/2016 paredzēto priekšrocību, kuru veido iespēja izvairīties no visu uzņēmuma aktīvu pārvešanas kopieguldījumu fondos sadarbības veicināšanai un attīstībai.
- 17 Visbeidzot, apstrīdētais pienākums veikt maksājumu nepārkāpjot Savienības tiesības pat, ja tas tiktu kvalificēts kā nodoklis. Proti, Tiesa ir atzinusi, ka Direktīva 69/335, ar Direktīvas 85/303 izdarītajiem grozījumiem, neliedz iekasēt nodokli no uzņēmumu neto aktīviem (spriedums, 1998. gada 27. oktobris, *Manifattura italiana Nonwoven SpA* pret *Direzione regionale delle entrate per la*

Toscana, C-4/97, EU:C:1998:507, kā arī rīkojums, 2001. gada 15. marts, *Petrolvilla & Bortolotti SpA* pret *Direzione delle Entrate per la Provincia di Trento*, C-279/99, C-293/99, C-296/99, C-330/99 un C-336/99, EU:C:2001:170).

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 18 Iesniedzējtiesa uzskata, ka pretruna starp pušu argumentiem nevar tikt atrisināta, interpretējot valsts tiesisko regulējumu atbilstoši Eiropas Savienības tiesībām, jo apstrīdētās tiesību normas formulējums ir stingrs, un tāpēc uzskata, ka jautājums ir jānodod Eiropas Savienības Tiesai.

DARBA VERSIJA